

משנה - בבא קמא

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

פרק ז

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ח

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט משנה י משנה יא משנה יב

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט משנה י

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

אַרְבַּעָה {א} אָבוֹת נְזִיקִין {ב}, הַשּׁוֹר וְהַבּוֹר וְהַמְּבֻעָה וְהַהֶבְעֵר {ו}. לֹא הָרִי
הַשּׁוֹר כְּהָרִי הַמְּבֻעָה {ז}, וְלֹא הָרִי הַמְּבֻעָה כְּהָרִי הַשּׁוֹר. וְלֹא זֶה וְזֶה, שְׂיֵשׁ
בָּהֶן רוּחַ חַיִּים, כְּהָרִי הָאֵשׁ {יב}, שְׂאִין בּוֹ רוּחַ חַיִּים. וְלֹא זֶה וְזֶה, שְׂדֵרְכָן
לֵילֵךְ וּלְהַזִּיק, כְּהָרִי הַבּוֹר, שְׂאִין דְּרָכּוֹ לֵילֵךְ וּלְהַזִּיק. הַצַּד הַשְּׂוֹה שְׂבָהֶן,
שְׂדֵרְכָן לְהַזִּיק וּשְׂמִירְתּוֹ עָלֶיךָ {יד}. וּכְשֶׁהַזִּיק, חָב {טו} הַמַּזִּיק לְשֵׁלֶם
תַּשְׁלוּמֵי {טז} נֶזֶק בְּמֵיטֵב הָאָרֶץ:

ב

משנה

-

א

פרק

כָּל שְׂחֻבְתֵּי בְּשִׂמְיֹרְתּוֹ, הַכְּשָׁרְתִּי אֶת נֶזֶקוֹ. הַכְּשָׁרְתִּי בְּמַקְצֵת נֶזֶקוֹ, חֻבְתִּי
בְּתַשְׁלוּמֵינָה כְּהַכְּשָׁר כָּל נֶזֶקוֹ. נֶכְסִים שְׂאִין בָּהֶם מְעִילָה {כ}, נֶכְסִים שֶׁל בְּנֵי
בְּרִית, נֶכְסִים הַמִּיחָדִים, וּבְכָל מְקוֹם חוּץ מִרְשׁוֹת הַמִּיחָדֵת לְמַזִּיק וּרְשׁוֹת
הַנֶּזֶק וְהַמַּזִּיק. וּכְשֶׁהַזִּיק {כד}, חָב הַמַּזִּיק לְשֵׁלֶם תַּשְׁלוּמֵי נֶזֶק בְּמֵיטֵב

פרק א - משנה ג

שׁוּם כֶּסֶף, וְשׁוּה כֶּסֶף, בְּפָנֵי בֵּית דִּין, וְעַל פִּי עֲדִים בְּנֵי חוּרִין בְּנֵי בְרִית. וְהַנְּשִׂים **ל** בְּכָלל הַנֶּזֶק. וְהַנֶּזֶק וְהַמְזִיק בְּתִשְׁלוּמִין:

פרק א - משנה ד

חֲמִשָּׁה תַּמִּין וְחֲמִשָּׁה מוֹעֲדִין, הַבְּהֵמָה אֵינָה מוֹעֲדַת **לב** לֹא לַגַּח וְלֹא לַגֹּף וְלֹא לְשֵׁךְ **לג** וְלֹא לְרֹבֵץ וְלֹא לְבַעַט. הַשֵּׁן מוֹעֲדַת לְאָכַל אֶת הָרְאוּי לָהּ, הָרֶגֶל מוֹעֲדַת לְשִׁבְר בְּדֶרֶךְ הַלּוּכָה, וְשׁוֹר הַמוֹעֵד, וְשׁוֹר הַמְזִיק בְּרִשׁוּת הַנֶּזֶק, וְהָאֲדָם **לו**. הַזָּאב **לז** וְהָאֲרִי וְהַדָּב וְהַנֶּמֶר וְהַבְּרָדָלָס וְהַנְּחָשׁ, הָרִי אֱלוּ מוֹעֲדִין **לח**. רַבִּי אֶלְיעָזֵר אוֹמֵר, בְּזִמּוֹן שֶׁהוּ בְּנֵי תַרְבוּת **לט**, אֵינָן מוֹעֲדִין. וְהַנְּחָשׁ מוֹעֵד לְעוֹלָם. מֵה בֵּין תָּם **מ** לְמוֹעֵד. אֶלֶּא שֶׁהִתָּם מְשַׁלֵּם חֲצֵי נֶזֶק מְגוּפוֹ, וּמוֹעֵד מְשַׁלֵּם נֶזֶק שְׁלֵם מִן הַעֲלִיָּה:

פרק ב

פרק ב - משנה א

כִּיצַד הָרֶגֶל מוֹעֲדַת. לְשִׁבְר בְּדֶרֶךְ הַלּוּכָה. הַבְּהֵמָה מוֹעֲדַת לְהַלֵּךְ כְּדֶרֶךָהּ וּלְשִׁבְר. הִיתָה מְבַעֲטָת **ב**, אוֹ שֶׁהִיוּ צְרוּרוֹת מְנַתְּזִין מִתַּחַת רַגְלֶיהָ וְשִׁבְרָה אֶת הַכְּלִים, מְשַׁלֵּם חֲצֵי נֶזֶק. דְּרָסָה **ג** עַל הַכְּלִי וְשִׁבְרָתוֹ, וְנָפַל עַל כְּלִי

ושָׁבְרוּ, עַל הָרֵאשׁוֹן מְשַׁלֵּם נֶזֶק שְׁלֵם, וְעַל הָאֲחֵרוֹן מְשַׁלֵּם חֲצֵי נֶזֶק.
הַתְּרַנְּגוּלִים מוֹעֲדִין לְהִלָּךְ {ה} כְּדֹרְכָן וּלְשֹׁבְרֵי. הִזְיָה דְלִיל קְשׁוֹר בְּרַגְלָיו, אוֹ
שָׁהִיָּה מִהֲדָס וּמְשַׁבֵּר אֶת הַכְּלִים, מְשַׁלֵּם חֲצֵי נֶזֶק:

פרק ב - משנה ב

כִּיצַד הֵשֵׁן מוֹעֲדָת. לְאָכַל אֶת הָרְאוּי לָהּ. הַבְּהֵמָה {ו} מוֹעֲדָת לְאָכַל פְּרוֹת
וּיְרִקוֹת. אֲכָלָה כְּסוּת אוֹ כְּלִים, מְשַׁלֵּם חֲצֵי נֶזֶק. בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים.
בְּרֵשׁוֹת הַנֶּזֶק, אֲבָל בְּרֵשׁוֹת הַרְבִּים, פְּטוֹר. אִם נִהְנֵית, מְשַׁלֵּם מֵה שְׁנֵהֲנִית.
כִּיצַד מְשַׁלֵּם מֵה שְׁנֵהֲנִית. אֲכָלָה מִתּוֹךְ הַרְחֵבָה, מְשַׁלֵּם מֵה שְׁנֵהֲנִית. מִצְדֵי
הַרְחֵבָה, מְשַׁלֵּם מֵה שְׁהִזִּיקָה. מִפְּתַח הַחֲנוּת, מְשַׁלֵּם מֵה שְׁנֵהֲנִית. מִתּוֹךְ
הַחֲנוּת, מְשַׁלֵּם מֵה שְׁהִזִּיקָה:

פרק ב - משנה ג

הַכֶּלֶב וְהַגְּדִי שֶׁקָּפְצוּ {ט} מֵרֵאשׁ הֵגַג וְשֹׁבְרוֹ אֶת הַכְּלִים, מְשַׁלֵּם נֶזֶק שְׁלֵם,
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹעֲדִין. הַכֶּלֶב שֶׁנָּטַל חֲרָרָה וְהִלָּךְ לְגַדִּישׁ, אֲכָל הַחֲרָרָה וְהַדְּלִיק
הַגַּדִּישׁ, עַל הַחֲרָרָה מְשַׁלֵּם נֶזֶק שְׁלֵם, וְעַל הַגַּדִּישׁ מְשַׁלֵּם חֲצֵי נֶזֶק:

פרק ב - משנה ד

אֵיזָה הוּא תָם {יג}, וְאֵיזָה הוּא מוֹעֵד. מוֹעֵד, כָּל שֶׁהֶעִידוּ בוֹ שְׁלֵשָׁה יָמִים.
וְתָם, מְשַׁיְחָזֵר בוֹ שְׁלֵשָׁה יָמִים, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר, מוֹעֵד,
שֶׁהֶעִידוּ בוֹ שְׁלֵשׁ פְּעָמִים. וְתָם, כָּל שֶׁיְהוּ הַתִּינוּקוֹת מִמְשִׁמְשִׁין בוֹ וְאֵינוֹ נוֹגֵחַ
{יד}:

פרק ב - משנה ה

שור המזיק ברשות הנזק כיצד. נגח, נגף, נשד, רבץ, בעט, ברשות הרבים, משלם חצי נזק. ברשות הנזק, רבי טרפון אומר נזק שלם [זט], וחכמים אומרים חצי נזק. אמר להם רבי טרפון, ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל ברשות הרבים, שהוא פטור, החמיר עליהם ברשות הנזק לשלם נזק שלם, מקום שהחמיר על הקרן ברשות הרבים, לשלם חצי נזק, אינו דין שנחמיר עליה ברשות הנזק לשלם נזק שלם. אמרו לו, דיו לבא מן הדין להיות כנדון, מה ברשות הרבים חצי נזק, אף ברשות הנזק חצי נזק. אמר להם, אני לא אדון קרן מקרן, אני אדון קרן מרגל [יז]. ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל, ברשות הרבים, החמיר בקרן, מקום שהחמיר על השן ועל הרגל, ברשות הנזק, אינו דין שנחמיר בקרן. אמרו לו, דיו לבא מן הדין להיות כנדון, מה ברשות הרבים חצי נזק, אף ברשות הנזק חצי נזק:

פרק ב - משנה ו

אדם מועד לעולם, בין שוגג, בין מזיד, בין ער, בין ישן [יט]. סמא את עין חברו ושבר את הפלים, משלם נזק שלם:

פרק ג

פרק ג - משנה א

המניח את הפד ברשות הרבים ובא אחר ונתקל בה ושברה, פטור. ואם הזק בה, בעל החבית [ב] חייב בגנזקו. נשברה [ג] כדו ברשות הרבים, והחלק אחד בפנים, או שלקה בחרסיה, חייב. רבי יהודה אומר, במתכונן, חייב. באינו מתכונן, פטור:

פרק ג - משנה ב

השׁוֹפֵד [ז] מִיִּם בְּרִשׁוֹת הַרְבִּיִּים, וְהִזְק בָּהֶן אַחַר, חַיֵּב בְּנִזְקוֹ [ח]. הַמְצַנִּיעַ אֶת הַקּוֹץ, וְאֶת הַזְּכוּכִית, וְהַגּוֹדֵר אֶת גְּדֵרוֹ בְּקוֹצִים [ט], וְגֵדֵר שְׁנַפֵּל [יא] לְרִשׁוֹת הַרְבִּיִּים, וְהִזְקוֹ בָּהֶן אַחֲרֵי, חַיֵּב בְּנִזְקוֹ:

פרק ג - משנה ג

הַמוֹצִיא אֶת תְּבִנּוֹ וְאֶת קִשּׁוֹ לְרִשׁוֹת הַרְבִּיִּים לְזַבְלִים, וְהִזְק בָּהֶן אַחַר, חַיֵּב בְּנִזְקוֹ, וְכָל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה [יב]. רָבֵן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, כָּל הַמְקַלְקֵלִין בְּרִשׁוֹת הַרְבִּיִּים וְהִזְקוֹ, חַיֵּבִין לְשֵׁלִם, וְכָל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה. הַהוֹפֵד [יד] אֶת הַגֵּלֶל בְּרִשׁוֹת הַרְבִּיִּים, וְהִזְק בָּהֶן אַחַר, חַיֵּב [טו] בְּנִזְקוֹ:

פרק ג - משנה ד

שְׁנֵי קִדְרִין שֶׁהָיוּ מִהֶלְכִין זֶה אַחֲרֵי זֶה, וְנִתְקַל הָרִאשׁוֹן וְנִפְל, וְנִתְקַל הַשֵּׁנִי בְּרִאשׁוֹן, הָרִאשׁוֹן חַיֵּב בְּנִזְקֵי הָרִאשׁוֹן, וְנִתְקַל הַשֵּׁנִי:

פרק ג - משנה ה

זֶה בֶּאֱבָרָתוֹ, וְזֶה [יז] בֶּאֱבָרָתוֹ, נִשְׁבְּרָה כְּדוֹ שֶׁל זֶה בְּקוֹרְתּוֹ שֶׁל זֶה, פְּטוֹר, שְׁלֵזָה רִשׁוֹת לְהִלָּד וְלִזְהָ רִשׁוֹת לְהִלָּד. הִיָּה בְּעַל קוֹרָה רִאשׁוֹן, וּבְעַל חֲבִית אַחֲרוֹן, נִשְׁבְּרָה חֲבִית בְּקוֹרָה, פְּטוֹר בְּעַל הַקּוֹרָה. וְאִם עֶמֶד [יח] בְּעַל הַקּוֹרָה, חַיֵּב [יט]. וְאִם אָמַר לְבַעַל הַחֲבִית עֶמֶד, פְּטוֹר. הִיָּה בְּעַל חֲבִית רִאשׁוֹן וּבְעַל קוֹרָה אַחֲרוֹן, נִשְׁבְּרָה חֲבִית בְּקוֹרָה, חַיֵּב. וְאִם עֶמֶד בְּעַל חֲבִית,

פְּטוּר. וְאִם אָמַר לְבַעַל קוֹרָה עֲמוּד, חֵיב. וְכֹן זֶה בָּא בְּגֵר [כ] וְזֶה בְּפִשְׁתָּנוּ:

פרק ג - משנה ו

שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ מְהַלְכִין בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים אֶחָד רָץ וְאֶחָד מְהַלֵּךְ, אִזּוּ שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם רָצִים, וְהִזְיקוּ זֶה אֶת זֶה, שְׁנֵיהֶם פְּטוּרִין [כג]:

פרק ג - משנה ז

הַמְּבַקֵּעַ בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד וְהִזְיק [כד] בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים, בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים וְהִזְיק בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד, בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד וְהִזְיק בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד אַחֵר [כה], חֵיב [כו]:

פרק ג - משנה ח

שְׁנֵי שׁוֹרִים תַּמִּים שֶׁחָבְלוּ זֶה אֶת זֶה, מְשַׁלְּמִים בְּמוֹתֵר חֲצֵי נֶזֶק [כז]. שְׁנֵיהֶם מוּעָדִים, מְשַׁלְּמִים בְּמוֹתֵר נֶזֶק שְׁלֵם. אֶחָד תָּם וְאֶחָד מוּעָד, מוּעָד בְּתָם מְשַׁלֵּם בְּמוֹתֵר נֶזֶק שְׁלֵם, תָּם בְּמוּעָד מְשַׁלֵּם בְּמוֹתֵר חֲצֵי נֶזֶק. וְכֹן שְׁנֵי אֲנָשִׁים שֶׁחָבְלוּ זֶה בְּזֶה, מְשַׁלְּמִים בְּמוֹתֵר נֶזֶק שְׁלֵם. אָדָם בְּמוּעָד וּמוּעָד בְּאָדָם, מְשַׁלֵּם בְּמוֹתֵר נֶזֶק שְׁלֵם. אָדָם בְּתָם וְתָם בְּאָדָם, אָדָם בְּתָם מְשַׁלֵּם בְּמוֹתֵר נֶזֶק שְׁלֵם, תָּם בְּאָדָם מְשַׁלֵּם בְּמוֹתֵר חֲצֵי נֶזֶק. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִף תָּם שֶׁחָבַל בְּאָדָם, מְשַׁלֵּם בְּמוֹתֵר נֶזֶק שְׁלֵם:

פרק ג - משנה ט

שׁוֹר שׁוּה מְנָה שֶׁנִּגְחַ שׁוֹר שׁוּה מְאֵתִים, וְאִין הַנְּבִלָה יָפָה כָּלוּם, נוֹטֵל אֶת

השור [כט]. שור שֹׁה מֵאֲתִים שֶׁנֶּגַח שׁוֹר שֹׁה מֵאֲתִים, וְאִין הַנְּבִלָה יִפָּה כְּלוּם, אָמַר רַבִּי מֵאִיר, עַל זֶה נֶאֱמַר (שמות כא) וּמָכְרוּ אֶת הַשׁוֹר הַחִי וְחָצוּ אֶת כֶּסֶפוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, וְכֵן הִלְכָה, קִיַּמְתָּ וּמָכְרוּ אֶת הַשׁוֹר הַחִי וְחָצוּ אֶת כֶּסֶפוֹ, וְלֹא קִיַּמְתָּ [ל] (שם) וְגַם אֶת הַמֵּת יִחָצוּ, וְאִיזָה, זֶה שׁוֹר שֹׁה מֵאֲתִים שֶׁנֶּגַח שׁוֹר שֹׁה מֵאֲתִים, וְהַנְּבִלָה יִפָּה חֲמִשִּׁים זוּז, שְׁזָה נוֹטֵל חֲצֵי הַחִי וְחֲצֵי הַמֵּת, וְזֶה נוֹטֵל חֲצֵי הַחִי וְחֲצֵי הַמֵּת:

פרק ג - משנה י

יש חיב על מעשה שורו ופטור על מעשה עצמו, פטור על מעשה שורו וחיב על מעשה עצמו. שורו שביש, פטור [לא], והוא שביש, חיב. שורו שסמא את עין עבדו, והפיל את שנו, פטור, והוא שסמא את עין עבדו, והפיל את שנו, חיב. שורו שחבל באביו ואמו [לב], חיב, והוא שחבל באביו ואמו, פטור. שורו שהדליק את הגדיש בשבת [לג], חיב, והוא שהדליק את הגדיש בשבת, פטור, מפני שהוא מתחיב בנפשו:

פרק ג - משנה יא

שור שהקה רודף אחר שור אחר, והזק, זה אומר שורף הזיק, וזה אומר לא כי [לה], אלא בסלע לקה, המוציא מחברו עליו הראיה. היו שנים רודפים אחר אחד, זה אומר שורף הזיק, וזה אומר שורף הזיק, שניהם פטורין. אם היו שניהן של איש אחד, שניהן חיבין. היה אחד גדול ואחד קטן, הנזק אומר גדול הזיק, והמזיק אומר לא כי, אלא קטן הזיק. אחד תם ואחד מועד [לט], הנזק אומר, מועד הזיק, והמזיק אומר לא כי, אלא תם הזיק, המוציא מחברו עליו הראיה. היו הנזקין שנים, אחד גדול ואחד קטן, והמזיקים שנים, אחד גדול ואחד קטן, הנזק אומר, גדול הזיק את הגדול וקטן את הקטן, ומזיק אומר לא כי, אלא קטן את הגדול וגדול את הקטן. אחד תם ואחד מועד, הנזק אומר, מועד הזיק את הגדול ותם את הקטן, והמזיק אומר לא כי, אלא תם את הגדול ומועד את הקטן, המוציא מחברו עליו הראיה:

פרק ד - משנה א

שור שנגח ארבעה וחמשה שורים זה אחר זה, ישלם לאחרון שבהם. ואם יש בו מותר, יחזיר לשלפניו. ואם יש בו מותר, יחזיר לשלפני פניו. והאחרון אחרון נשקר, דברי רבי מאיר. רבי שמעון אומר, שור שנה מאתים שנגח שור שנה מאתים, ואין הנבלה יפה כלום, זה נוטל מנה וזה נוטל מנה. חזר ונגח שור אחר שנה מאתים, האחרון [ד] נוטל מנה, ושלפניו, זה נוטל חמשים וזה נוטל חמשים וזה. חזר ונגח שור אחר שנה מאתים, האחרון נוטל מנה, ושלפניו, חמשים וזה, וישנים הראשונים, זהב: דינר

פרק ד - משנה ב

שור שהוא מועד למינו ואינו [ה] מועד לשאינו מינו, מועד לאדם ואינו מועד לבהמה, מועד לקטנים ואינו מועד לגדולים [ז], את שהוא מועד לו משלם נזק שלם, ואת שאינו מועד לו משלם חצי נזק. אמרו לפני רבי יהודה, הרי שהיה מועד לשבתות [ח] ואינו מועד לחל. אמר להם, לשבתות משלם נזק שלם, לימות החל משלם חצי נזק. אימתי הוא תם. משפחזר בו שלשה ימי שבתות:

פרק ד - משנה ג

שור של ישראל שנגח שור של הקדש, ושל הקדש שנגח שור של ישראל, פטור, שנאמר (שמות כא) שור רעהו [י], ולא שור של הקדש. שור של ישראל

שְׁנַגַּח לְשׁוֹר שֶׁל נֹכְרִי, פְּטוֹר {יא}. וְשֶׁל נֹכְרִי שְׁנַגַּח לְשׁוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בֵּין תָּם
בֵּין מוֹעֵד מְשֻׁלָּם נֶזֶק שְׁלָם:

פרק ד - משנה ד

שׁוֹר שֶׁל פְּקַח שְׁנַגַּח שׁוֹר שֶׁל חֵרֶשׁ {יג}, שׁוֹטָה וְקָטָן, חֵיב. וְשֶׁל חֵרֶשׁ, שׁוֹטָה
וְקָטָן, שְׁנַגַּח שׁוֹר שֶׁל פְּקַח, פְּטוֹר. שׁוֹר שֶׁל חֵרֶשׁ, שׁוֹטָה וְקָטָן שְׁנַגַּח, בֵּית דִּין
מְעַמִּידִין לָהֶן אֶפְסוֹרֹפוֹס {טו} וּמְעִידִין לָהֶן בְּפָנֵי אֶפְסוֹרֹפוֹס. נִתְפַּקַּח
הַחֵרֶשׁ, נִשְׁתַּפָּה הַשׁוֹטָה וְהַגְּדִיל הַקָּטָן, חֵזֵר לְתַמּוּתוֹ, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי
יוֹסִי אוֹמֵר, הָרִי הוּא בְּחִזְקָתוֹ. שׁוֹר הָאֶצְטָדִין אֵינּוּ חֵיב מִיתָה, שְׁנֵאמַר
(שמות כא) כִּי יִגַּח, וְלֹא שְׁיִגִּיחוּהוּ:

פרק ד - משנה ה

שׁוֹר שְׁנַגַּח אֶת הָאָדָם וְמֵת, מוֹעֵד, מְשֻׁלָּם כֶּפֶר {יט}, וְתָם, פְּטוֹר מִן הַכֶּפֶר.
וְזֶה וְזֶה חֵיבִים מִיתָה {כב}. וְכֵן בָּבֹן וְכֵן בְּבֵת. נִגַּח עֶבֶד אוֹ אִמָּה {כד}, נוֹתֵן
שְׁלָשִׁים סָלְעִים, בֵּין שֶׁהוּא יָפָה מָנָה וּבֵין שֶׁאֵינּוּ יָפָה אֶלָּא דִּינָר אָחָד:

פרק ד - משנה ו

שׁוֹר שֶׁהִיָּה מִתְחַפֵּד בְּכֶתֶל וְנִפְלַע עַל הָאָדָם, נִתְפָּוֵן לְהַרְגַּ אֶת הַבְּהֵמָה וְהָרַג
אֶת הָאָדָם, לְנֹכְרֵי וְהָרַג אֶת יִשְׂרָאֵל, לְנִפְלִים וְהָרַג בֶּן קִימָא, פְּטוֹר:

פרק ד - משנה ז

שׁוֹר הָאִשָּׁה, שׁוֹר הִיתוּמִים, שׁוֹר הָאֶפּוֹטְרוֹפּוֹס, שׁוֹר הַמְדַבֵּר, שׁוֹר הַהֶקְדֵּשׁ,
שׁוֹר הַגֵּר שְׁמֵת וְאִין לוֹ יוֹרְשִׁים, הָרִי אֵלוֹ חִיבִים מִיָּתָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
שׁוֹר הַמְדַבֵּר, שׁוֹר הַהֶקְדֵּשׁ, שׁוֹר הַגֵּר שְׁמֵת, פְּטוּרִים מִן הַמִּיתָה, לְפִי שְׁאִין
לָהֶם בְּעָלִים:

פרק ד - משנה ח

שׁוֹר שֶׁהוּא יוֹצֵא לְהַסְקָל **{כט}** וְהַקְדִּישׁוּ בְּעָלָיו, אֵינּוּ מְקַדְּשׁ. שְׁחָטוּ, בְּשָׂרוֹ
אֲסוּר. וְאִם עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר דִּינּוֹ הַקְדִּישׁוּ בְּעָלָיו, מְקַדְּשׁ. וְאִם שְׁחָטוּ, בְּשָׂרוֹ
מִתָּר:

פרק ד - משנה ט

מִסְרוֹ **{לא}** לְשׁוֹמֵר חֲנָם, וּלְשׁוֹאֵל, לְנוֹשֵׂא שְׂכָר, וּלְשׁוֹכֵר, נִכְנָסוּ **{לב}** תַּחַת
הַבְּעָלִים, מוּעֵד מְשַׁלֵּם נֶזֶק שְׁלֵם, וְתָם מְשַׁלֵּם חֲצֵי נֶזֶק. קָשְׁרוּ בְּעָלָיו
בְּמוֹסְרָה, וְנָעַל בְּפָנָיו כְּרֵאוֹי, וְיָצָא וְהִזִּיק, אֶחָד תָּם וְאֶחָד מוּעֵד חִיב, דְּבָרֵי
רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, תָּם חִיב וּמוּעֵד פְּטוּר, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת כ"א) וְלֹא
יִשְׁמְרֵנוּ בְּעָלָיו, וְשָׁמֹר הוּא זֶה. רַבִּי אֶלְיעָזֵר אָמַר, אֵין לוֹ שְׁמִירָה אֲלָא
סָפִין **{לד}**:

פרק ה

פרק ה - משנה א

שור שנגח את הפרה ונמצא עברה בצדה, ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה, אם משנגחה ילדה, משלם חצי נזק לפרה ורביע נזק לילד. וכן פרה שנגחה את השור ונמצא וילדה [ב] בצדה, ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה, אם משנגחה ילדה, משלם חצי נזק מן הפרה ורביע נזק מן הילד:

פרק ה - משנה ב

הקדר שהכניס קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, ושברתו בהמתו של בעל הבית, פטור. ואם היקה בהו, בעל הקדרות חייב. ואם הכניס ברשות [ד], בעל חצר חייב. הכניס פרותיו [ה] לחצר בעל הבית שלא ברשות, ואכלתו בהמתו של בעל הבית, פטור. ואם היקה בהו, בעל הפרות חייב. ואם הכניס ברשות, בעל החצר חייב:

פרק ה - משנה ג

הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות, ונגחו שורו של בעל הבית, או שנשכו כלבו [ז] של בעל הבית, פטור. נגח הוא שורו של בעל הבית, חייב. נפל לבורו והבאיש מימיו, חייב. היה אביו או בנו לתוכו, משלם את הכפר. ואם הכניס ברשות, בעל החצר חייב. רבי אומר, בכלן אינו חייב, עד שיקבל עליו

פרק ה - משנה ד

שור שהיה מתפון לחברו והכה את האשה ויצאו ילדיה, פטור מדמי ולדות. ואדם שהיה מתפון לחברו והכה את האשה ויצאו ילדיה, משלם דמי ולדות. כיצד משלם דמי ולדות, שמין [יא] את האשה כמה היא יפה עד שלא ילדה וכמה היא יפה משילדה [יב]. אמר רבן שמעון בן גמליאל, אם כן, משהאשה יולדת, משבחת. אלא שמין את הילדות כמה הן יפיו, ונותן לבעל [יג]. ואם אין לה בעל, נותן ליורשיו. היתה שפחה ונשתחררה

פְּטוּר :

גְּיוּרָת,

או

{טז},

פרק ה - משנה ה

החופר בור ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים {יז}, או ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד {יח}, ברשות היחיד ופתחו לרשות היחיד אחר {יט}, חייב. החופר בור ברשות הרבים {כ}, ונפל לתוכו שור או חמור ומת, חייב. אחד החופר בור, שיח ומערה, חריצין ונעיצין, חייב. אם כן, למה נאמר בור, מה בור שיש בו כדי להמית, עשרה טפחים, אף כל שיש בו כדי להמית, עשרה טפחים. היו פחותין מעשרה טפחים, ונפל לתוכו שור או חמור ומת, פטור. ואם הזק בו, חייב {כג}:

פרק ה - משנה ו

בור של שני שתפין {כד}, עבר עליו הראשון ולא כסהו, והשני ולא כסהו, השני חייב. כסהו הראשון, ובא השני ומצאו מגלה ולא כסהו, השני חייב {כו}. כסהו כראוי, ונפל לתוכו שור או חמור ומת, פטור. לא כסהו כראוי {כז}, ונפל לתוכו שור או חמור ומת, חייב. נפל לפניו מקול הכריה, חייב. לאחריו מקול הכריה, פטור. נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו, חמור וכליו ונתקרו, חייב על הבהמה ופטור על הכלים. נפל לתוכו שור חרש, שוטה וקטן, חייב. בן או בת {כח}, עבד או אמה, פטור:

פרק ה - משנה ז

אחד שור ואחד כל בהמה לנפילת הבור, ולהפרשת הר סיני, ולתשלומי כפל, ולהשבת אבדה, לפריקה, לחסימה, לכלאים, ולשבת. וכן חיה ועוף פיוצא בהו. אם כן, למה נאמר שור או חמור. אלא שדבר הכתוב בהנה:

פרק ו

ו

פרק ו - משנה א

הכּוֹנֵס צֵאן לְדִיר, וְנָעַל [א] בְּפָנֶיהָ כְּרֹאוי, וְיָצְאָה וְהִזִּיקָה, פְּטוּר. לֹא נָעַל בְּפָנֶיהָ כְּרֹאוי, וְיָצְאָה וְהִזִּיקָה, חֵיב. נִפְרָצָה בְּלִילָה [ב] אוֹ שֶׁפְּרָצוּהָ לְסֻטִּים [ג], וְיָצְאָה וְהִזִּיקָה, פְּטוּר. הוֹצִיאוּהָ לְסֻטִּים, לְסֻטִּים חֵיבִים [ד]:

פרק ו - משנה ב

הַנִּיחָה בַּחֲמָה, אוֹ שֶׁמְסָרָה לְחֶרֶשׁ, שׁוֹטָה וְקָטָן, וְיָצְאָה וְהִזִּיקָה, חֵיב. מְסָרָה לְרוּעָה, נִכְנָס רוּעָה תַּחְתָּיו. נִפְלָה לְגִנָּה [ו] וְנִהְיִית, מְשַׁלֶּמֶת מֵה שְׁנֵהְיִית. יָרְדָה כְּדַרְכָּה וְהִזִּיקָה, מְשַׁלֶּמֶת מֵה שֶׁהִזִּיקָה. כִּיצַד מְשַׁלֶּמֶת מֵה שֶׁהִזִּיקָה, שְׁמִין בֵּית סָאָה בְּאוֹתָהּ שְׁדָה, כַּמָּה הִיתָה יָפָה וְכַמָּה הִיא יָפָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אֲכָלָה פְּרוֹת גְּמוּרִים [ז] מְשַׁלֶּמֶת פְּרוֹת גְּמוּרִים. אִם סָאָה סָאָה, אִם סָאָה סָאָה, אִם סָאָה סָאָה:

פרק ו - משנה ג

הַמְגִדִּישׁ בְּתוֹךְ שְׁדָה שֶׁל חֵבְרוֹ שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת, וְאֲכָלְתוּן בְּהֶמְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַשְּׁדָה, פְּטוּר. וְאִם הִזְקָה [ח] בָּהוֹן, בַּעַל הַגְּדִישׁ חֵיב. וְאִם הַגְּדִישׁ בְּרִשׁוֹת, בַּעַל הַשְּׁדָה חֵיב:

פרק ו - משנה ד

השולח את הבערה ביד חרש, שוטה וקטן, פטור בדיני אדם [יג] וחיב בדיני שמים. שלח ביד פקח, הפקח חיב [יד]. אחד הביא את האור, ואחד הביא את העצים, המביא את העצים חיב [טו]. אחד הביא את העצים, ואחד הביא את האור, המביא את האור חיב. בא אחר ולבה, המלבה חיב. לבתה הרוח [טז], כלן פטורין. השולח את הבערה ואכלה עצים [יז], או אבנים, או עפר, חיב, שנאמר (שמות כב) כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה, שלם שלם המבעיר את הבערה. עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות [יח], או דרך הרבים, או נהר [יט], פטור. המדליק בתוך שלו [כ], עד כמה תעבר הדלקה. רבי אלעזר בן עזריה אומר, רואין אותו כאלו הוא באמצע בית כור [כא]. רבי אליעזר אומר, שש עשרה אמות [כב], כדרך רשות הרבים. רבי עקיבא אומר, חמשים אמה. רבי שמעון אומר, שלם שלם המבעיר את הבערה (שמות כב), הכל לפי הדלקה:

פרק ו - משנה ה

המדליק את הגדיש, והיו בו כלים ודלקו. רבי יהודה אומר, ישלם מה שבתוכו. וחכמים אומרים, אינו משלם אלא גדיש של חטין או של שערים [כד]. היה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו, חיב [כה]. עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו, פטור. ומודים חכמים לרבי יהודה במדליק את הבירה [כו], שהוא משלם כל מה שבתוכו, שכן דרך בני אדם להניח בבתים:

פרק ו - משנה ו

גץ שיצא מתחת הפטיש והזיק, חיב [כז]. גמל שהיה טעון פשתו ועבר ברשות הרבים, ונכנס פשתנו לתוך החנות, ודלקו בגרו של חנוני והדליק את הבירה, בעל הגמל חיב [כט]. הניח חנוני גרו מבחוץ, החנוני חיב. רבי יהודה אומר, בנר חנכה פטור [ל]:

מְרַבֵּה מִדַּת תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל מִמִּדַּת תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה, שְׂמִידַת תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל נוֹהֶגֶת בֵּין בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בוֹ רוּחַ חַיִּים וּבֵין בְּדָבָר שֶׁאֵין בוֹ רוּחַ חַיִּים, וּמִדַּת תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה אֵינָה נוֹהֶגֶת אֶלָּא בְּשׁוֹר וְשֶׁה [ב] בְּלֶבֶד, שְׂנֵאִמַּר (שְׁמוֹת כ"א) כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׁה וּטְבַחוֹ אוֹ מָכְרוּ וְגו'. אֵין הַגִּנּוּב אַחֵר הַגִּנּוּב מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל, וְלֹא הַטּוֹבֵחַ וְלֹא הַמוֹכֵר אַחֵר הַגִּנּוּב מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה:

גִּנּוּב עַל פִּי שְׂנִיִּים, וְטְבַח וּמָכָר עַל פִּיָּהֶם אוֹ עַל פִּי שְׂנִיִּים אַחֲרֵים [ג], מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה. גִּנּוּב וּמָכָר בְּשִׁבְתָּהּ, גִּנּוּב וּמָכָר לְעִבּוּדָה זָרָה, גִּנּוּב וְטְבַח בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, גִּנּוּב מִשָּׁל אֲבִיו וְטְבַח וּמָכָר וְאַחֵר כֶּדַּי מֵת אֲבִיו, גִּנּוּב וְטְבַח וְאַחֵר כֶּדַּי הַקָּדִישׁ, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה. גִּנּוּב וְטְבַח לְרִפּוּאָה אוֹ לְכֻלְבֵּים, הַשּׁוֹחֵט וְנִמְצָא טְרֵפָה, הַשּׁוֹחֵט חֲלִין בְּעִזָּה [ה], מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֻמְשָׁה. רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר בְּשְׁנֵי אֱלוֹ:

גִּנּוּב עַל פִּי שְׂנִיִּים וְטְבַח וּמָכָר עַל פִּיָּהֶם, וְנִמְצָאוּ זֹמְמִין, מִשְׁלֵמִין הַכֹּל [ז]. גִּנּוּב עַל פִּי שְׂנִיִּים וְטְבַח וּמָכָר עַל פִּי שְׂנִיִּים אַחֲרֵים, אֱלוֹ וְאֱלוֹ נִמְצָאוּ זֹמְמִין, הָרֵאשׁוֹנִים מִשְׁלֵמִים תְּשֻׁלוּמֵי כָּפֶל, וְהָאֲחֵרוֹנִים מִשְׁלֵמִין תְּשֻׁלוּמֵי שְׁלֹשָׁה.

נמצאו אחרונים זוממין, הוא משלם תשלומי כפל, והן משלמין תשלומי שלשה. אחד מן האחרונים זומם, בטלה עדות שניה. אחד מן הראשונים זומם, בטלה כל העדות, שאם אין גניבה אין טביחה ואין מכירה:

פרק ז - משנה ד

גנב על פי שנים, וטבח ומכר על פי עד אחד, או על פי עצמו, משלם תשלומי כפל, ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב וטבח בשבת, גנב וטבח לעבודה זרה, גנב משל אביו, ומת אביו, ואחר כך טבח ומכר, גנב והקדיש [י] ואחר כך טבח ומכר, משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. רבי שמעון אומר, קדשים שחייב באחריותם, משלם תשלומי ארבעה וחמשה. שאין חייב באחריותם, פטור:

פרק ז - משנה ה

מכרו חוץ מאחד ממאה שבו, או שהיתה לו בו שתפות [יד], השוחט ונתנבלה בידו, הנוחר, והמעקר, משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. גנב ברשות הבעלים וטבח ומכר חוץ מרשותם [טו], או שגנב חוץ מרשותם וטבח ומכר ברשותם, או שגנב וטבח ומכר חוץ מרשותם [טז], משלם תשלומי ארבעה וחמשה. אבל גנב וטבח ומכר ברשותם, פטור [יז]:

פרק ז - משנה ו

היה מושכו ויוצא, ומת ברשות הבעלים, פטור. הגביהו או שהוציאו מרשות הבעלים, ומת, חייב. נתנו לבכורות בנו או לבעל חובו, לשומר חנם, ולשואל, לנושא שכר, ולשוכר, והיה מושכו, ומת ברשות הבעלים, פטור. הגביהו או שהוציאו מרשות הבעלים, ומת, חייב [יט]:

אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל, אבל מגדלין בסוריא, ובמדברות שבארץ ישראל. אין מגדלין תרנגולים בירושלים [כא], מפני הקדשים, ולא כהנים בארץ ישראל, מפני הטהרות. אין מגדלין חזירים בכל מקום. לא יגדל אדם את הכלב [כג], אלא אם כן היה קשור [כד] בשלשלת. אין פורסין נשבים ליונים. אלא אם כן היה רחוק מן הישוב שלשים ריס:

החובל בחברו חיב עליו משום חמשה דברים, בנזק, בצער, ברפוי, בשבת, ובבשת. בנזק כיצד. סמא את עינו, קטע את ידו, שבר את רגלו, רואין אותו כאלו הוא עבד נמכר בשוק [א] ושמין כמה היה יפה וכמה הוא יפה [ב]. צער, כנאו בשפוד או במסמר [ג], ואפלו [ד] על צפרנו, מקום שאינו עושה חבורה, אומדין כמה אדם פיוצא בזה רוצה לטל [ה] להיות מצטער כד. רפוי, הפהו חיב לרפאתו. עלו בו צמחים, אם מחמת המכה, חיב. שלא מחמת המכה, פטור. חיתה ונסתרה, חיתה ונסתרה, חיב לרפאתו. חיתה כל צרפה, אינו חיב לרפאתו. שבת, רואין אותו כאלו הוא שומר קשואין, שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו. בשבת, הפל לפי המביש והמתביש. המביש את הערם [יג], המביש את הסומא, והמביש את הישן [יד], חיב. וישן שביש, פטור. נפל מן הגג, והזיק וביש, חיב על הנזק ופטור על הבשת, שניאמר (דברים כה) ושלחה [טו] ידה והחזיקה במבשיו, אינו חיב על הבשת עד שיהא מתפון:

פרק ח - משנה ב

זֶה חֹמֶר בְּאֲדָם מִבְּשׂוֹר, שֶׁהָאָדָם מְשַׁלֵּם נֶזֶק, צָעַר, רַפּוּי, שְׁבֵת, וּבִשְׁתּוֹ, וּמְשַׁלֵּם דָּמֵי וְלִדּוֹת, וְשׂוֹר אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא נֶזֶק, וּפְטוֹר מִדָּמֵי וְלִדּוֹת:

פרק ח - משנה ג

הַמֵּכָה אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ {ז} וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם חֲבוּרָה, וְחוּבֵל בְּחֵבְרוֹ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, חֵיב בְּכֻלּוֹ. הַחוּבֵל בְּעֶבֶד עֵבְרִי, חֵיב בְּכֻלּוֹ חוּץ מִן הַשְּׁבֵת, בְּזִמְנָה שֶׁהוּא שָׁלוֹ. הַחוּבֵל בְּעֶבֶד כְּנַעֲנִי שֶׁל אַחֲרִים, חֵיב בְּכֻלּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֵין לְעֶבְדִּים בִּשְׁתּוֹ:

פרק ח - משנה ד

חֲרָשׁ, שׂוֹטֵה וְקָטָן, פְּגִיעָתוֹ רָעָה. הַחוּבֵל בְּהֵן חֵיב, וְהֵם שֶׁחִבְּלוּ בְּאַחֲרִים פְּטוּרִין. הָעֶבֶד וְהָאִשָּׁה, פְּגִיעָתוֹ רָעָה. הַחוּבֵל בְּהֵן חֵיב, וְהֵם שֶׁחִבְּלוּ בְּאַחֲרִים, פְּטוּרִין, אֲבָל מְשַׁלְּמִין לְאַחַר זָמַן. נִתְגַּרְשָׁה הָאִשָּׁה, נִשְׁתַּחֲרַר הָעֶבֶד, חֵיבִין לְשֵׁלֵם:

פרק ח - משנה ה

הַמֵּכָה אָבִיו וְאִמּוֹ וְעָשָׂה בְּהֵן חֲבוּרָה, וְהַחוּבֵל בְּחֵבְרוֹ בְּשֵׁבֵת, פְּטוֹר מִכֻּלּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִדּוֹן בְּנַפְשׁוֹ. וְהַחוּבֵל בְּעֶבֶד כְּנַעֲנִי שָׁלוֹ, פְּטוֹר מִכֻּלּוֹ:

התוקע לחברו **כד**, נותן לו סלע **כה**. רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי, מנה **כו**. סטרו, נותן לו מאתים זוז. לאחר ידו **כז**, נותן לו ארבע מאות זוז. צרם באזנו, תלש בשערו, רקק והגיע בו **כח** רקו, העביר טליתו ממנו, פרע ראש האשה בשוק, נותן ארבע מאות זוז. זה הכלל הכל לפי כבודו. אמר רבי עקיבא, אפילו עניים שבישראל, רואין אותם כאלו הם בני חורין שיירדו מנכסיהם **כט**, שהם בני אברהם, יצחק ויעקב. ומעשה באחד שפרע ראש האשה בשוק, באת לפני רבי עקיבא, וחיבו לתן לה ארבע מאות זוז. אמר לו רבי, תן לי זמן. ונתן לו זמן. שמרה עומדת על פתח חצרה ושבר את הפד בפניה, ובו פאסר שמן. גלתה את ראשה, והיתה מטפחת ומנחת ידה על ראשה **לא**. העמיד עליה עדים, ובא לפני רבי עקיבא. אמר לו, רבי, לזו אני נותן ארבע מאות זוז. אמר לו, לא אמרת כלום. החובל בעצמו, אף על פי שאינו רשאי **לב**, פטור **לד**. אחרים שחבלו בו, חיבין. והקוצץ נטיעותיו, אף על פי שאינו רשאי **לה**, פטור. אחרים שקצצו את נטיעותיו, חיבים **לו**:

אף על פי שהוא נותן לו **לז**, אין נמחל לו **לח** עד שיבקש ממנו, שנאמר (בראשית כ) ועתה השב אשת וגוי **לט**. ומנין שלא יהא המוחל אכזרי, שנאמר (שם) ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך וגוי. האומר סמא את עיני, קטע את ידי, שבר את רגלי, חיב. על מנת לפטר, חיב. קרע את כסותי, שבר את כדי, חיב. על מנת לפטר, פטור **מא**. עשה כן לאיש פלוני, על מנת לפטר, חיב **מב**, בין בגופו בין בממונו:

פרק ט - משנה א

הגוזל עצים [א], ועשאון פלים, צמר [ב], ועשאון בגדים, משלים כשעת הגזלה. גזל פרה מעברת, וילדה, רחל טעונה, וגזזה, משלים דמי פרה העומדת לילד, דמי רחל העומדת [ד] לגזז. גזל פרה, ונתעברה אצלו וילדה [ו], רחל, ונטענה אצלו וגזזה, משלים כשעת הגזלה. זה הפלל, כל הגזלנים משלמין כשעת הגזלה:

פרק ט - משנה ב

גזל בהמה והזקינה, עבדים והזקינו, משלים כשעת הגזלה. רבי מאיר אומר, בעבדים אומר לו, הרי שלך לפניך. גזל מטבע ונסדק, פרות והרקיבו, יין והחמיץ, משלים כשעת הגזלה. מטבע ונפסל, תרומה [יא] ונטמאת, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה [יב] בה עברה, או שנפסלה מעל גבי המזבח, או שהיתה יוצאת לסקל [יג], אומר לו, הרי שלך לפניך:

פרק ט - משנה ג

נתן לאמניו לתקו, וקלקלו, חייבין לשלם. נתן לחרש שדה, תבה ומגדל לתקו, וקלקל, חייב לשלם. והבנאי שקבל עליו לסותר את הכתל, ושבר את האבנים או שהזיק, חייב לשלם. היה סותר מצד זה ונפל מצד אחר, פטור. ואם מחמת המכה, חייב [טו]:

פרק ט - משנה ד

הנותן צמר לצבע, והקדיחתו יורה, נותן לו דמי צמרו [טז]. צבעו כאור, אם השבח יותר על היציאה [יז], נותן לו את היציאה, ואם היציאה תרה על השבח, נותן לו את השבח. לצבע לו אדם, וצבעו שחר, שחר, וצבעו אדם, רבי מאיר אומר, נותן לו דמי צמרו. רבי יהודה אומר, אם השבח

יִתֵּן עַל הַיְצִיאָה, נוֹתֵן לוֹ אֶת הַיְצִיאָה {כא}, וְאִם הַיְצִיאָה יִתֵּן עַל הַשְּׂבִיחַ,
נוֹתֵן לוֹ אֶת הַשְּׂבִיחַ :

פרק ט - משנה ה

הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ שׁוֹה פְּרוּטָה {כב}, וְנִשְׁבַּע לוֹ {כג}, יוֹלִיכֵנוּ אַחֲרָיו אֶפְלוּ
לְמַדִּי. לֹא יִתֵּן לֹא לְבָנוּ וְלֹא לְשְׁלוּחוֹ {כו}, אֲבָל נוֹתֵן לְשְׁלִיחַ בֵּית דִּין. וְאִם
יִחְזִיר, לְיֹרְשָׁיו {כח} :

פרק ט - משנה ו

נָתַן לוֹ אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא נָתַן לוֹ אֶת הַחֲמֵשׁ, מָחַל לוֹ עַל הַקֶּרֶן וְלֹא מָחַל לוֹ עַל
הַחֲמֵשׁ, מָחַל לוֹ עַל זֶה וְעַל זֶה חוּץ מִפְּחוֹת מְשׁוּה פְּרוּטָה בְּקֶרֶן, אֵינּוּ צָרִיךְ
לִילָךְ אַחֲרָיו {כט}. נָתַן לוֹ אֶת הַחֲמֵשׁ וְלֹא נָתַן לוֹ אֶת הַקֶּרֶן, מָחַל לוֹ עַל
הַחֲמֵשׁ וְלֹא מָחַל לוֹ עַל הַקֶּרֶן, מָחַל לוֹ עַל זֶה וְעַל זֶה חוּץ מְשׁוּה פְּרוּטָה
בְּקֶרֶן, צָרִיךְ לִילָךְ אַחֲרָיו :

פרק ט - משנה ז

נָתַן לוֹ אֶת הַקֶּרֶן וְנִשְׁבַּע לוֹ עַל הַחֲמֵשׁ {ל}, הָרִי זֶה מְשַׁלֵּם חֲמֵשׁ עַל חֲמֵשׁ,
עַד שִׁיתְמַעֵט הַקֶּרֶן פְּחוֹת מְשׁוּה פְּרוּטָה. וְכֵן בְּפִקְדוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ה)
בְּפִקְדוֹן אוֹ בְּתַשׁוּמַת יָד אוֹ בְּגִזֵּל אוֹ עֲשָׂק אֶת עַמִּיתוֹ אוֹ מִצָּא אֲבֹדָה וְכַחֵשׁ
בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שְׁקֵר, הָרִי זֶה מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֲמֵשׁ וְאִשָּׁם {לא}. הֵיכֵן פִּקְדוֹנִי,
אָמַר לוֹ אֲבָד, מִשְׁבִּיעַךָ אָנִי, וְאָמַר אָמֵן, וְהַעֲדִים מְעִידִים אוֹתוֹ שְׂאֲכָלוּ,
מְשַׁלֵּם קֶרֶן. הוֹדָה מַעֲצָמוֹ, מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֲמֵשׁ וְאִשָּׁם :

פרק ט - משנה ח

היכן פקדוני, אמר לו נגב, משביעך אני, ואמר אמן, והעדים מעידין אותו שגנבו **לב**, משלם תשלומי כפל **לג**. הודה מעצמו, משלם קרן וחמש ואשם:

פרק ט - משנה ט

הגוזל את אביו, ונשבע לו **לד**, ומת, הרי זה משלם קרן וחמש לבניו או לאחיו **לה**. ואם אינו רוצה, או שאין לו, לזה ובעלי חוב באים ונפרעים **לח**:

פרק ט - משנה י

האומר לבנו, קונים **לט** אי אתה נהנה משלי, אם מת, יירשנו **מ**. בחייו ובמותו, אם מת, לא יירשנו **מא**, ויחזיר **מב** לבניו או לאחיו. ואם אין לו, לזה, ובעלי חוב באים ונפרעים **מד**:

פרק ט - משנה יא

הגוזל את הגר ונשבע לו, ומת, הרי זה משלם קרן וחמש לפהנים ואשם למזבח, שנאמר (במדבר ה) ואם אין לאיש גאל להשיב האשם אליו, האשם המושב לה לפהו **מה**, מלבד איל הכפרים אשר יכפר בו עליו. היה מעלה את הכסף ואת האשם, ומת, הכסף ינתן לבניו, והאשם ירעה עד שיסתאב, וימכר ויפלו דמיו לנדבה:

פרק ט - משנה יב

נתן הכסף לאנשי משמר, ומת, אין היורשים יכולין להוציא מידם, שנאמר (ש) איש אשר יתן לפהו לו יהיה. נתן הכסף ליהויריב ואשם לידעה, יצא. אשם ליהויריב וכסף לידעה, אם קים האשם, יקריבוהו בני ידעה, ואם לא, יחזיר ויביא אשם אחר, שהמביא גזלו עד שלא הביא אשמו, יצא {מז}. הביא אשמו עד שלא הביא גזלו, לא יצא. נתן את הקרון ולא נתן את החמש, אין החמש מעכב {מח}:

פרק י

פרק יא - משנה א

הגזל ומאכיל את בניו, והניח לפניהם, פטורין מלשלים. ואם היה דבר שיש בו אחריות, חייבין לשלים. אין פורטין {ו} לא מתבת המוכסין, ולא מכיס של גפאין, ואין נוטלין מהם צדקה. אבל נוטל הוא מתוך ביתו או מן השוק:

פרק יב - משנה ב

נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר, גזלו לסטים את כסותו ונתנו לו כסות אחרת, הרי אלו שלו, מפני שהבעלים מתאשין מהן. המציל מן הנקר או מן הגיס או מן הלסטים, אם נתאשו הבעלים, הרי אלו שלו. וכן נחיל של דבורים {ט}, אם נתאשו הבעלים, הרי אלו שלו. אמר רבי יוחנן בן ברוקה, נאמנת אשה או קטן לומר, מכאן יצא {י} נחיל זה. ומהלך בתוך שדה חברו להציל את נחילו. ואם הזיק, משלים מה שהזיק. אבל לא יקח את סוכו על מנת לתן את הדמים. רבי ישמעאל בנו של רבי

יֹחֲנָן בֶּן בְּרוּקָה אֹמֵר, אִף קֹצֵץ **[יא]** וְנוֹתֵן אֶת הַדָּמִים:

פרק י - משנה ג

הַמִּכִּיר כְּלָיו וְסִפְּרָיו בְּיַד אַחֵר, וְיָצָא לוֹ שֵׁם גְּנֵבָה בְּעִיר, יִשָּׁבַע לוֹ לֹקַח כֶּמֶה נָתַן, וְיִטַּל. וְאִם לֹא, לֹא כָל הַיָּמָנוּ, שְׁאַנִּי אֹמֵר מְכָרְךָ לְאַחֵר וּלְקַחְךָ זֶה הַיָּמָנוּ:

פרק י - משנה ד

זֶה בָּא בְּחֻבֵיתוֹ שֶׁל יֵין וְזֶה בָּא בְּכַדּוֹ שֶׁל דְּבִשׁ. נִסְדָּקָה חֻבֵית שֶׁל דְּבִשׁ, וְשִׁפָּף זֶה אֶת יָיִנוֹ וְהֵצִיל אֶת הַדְּבִשׁ לְתוֹכוֹ, אֵין לוֹ אֶלָּא שְׂכָרוֹ **[יד]**. וְאִם אָמַר, אֲצִיל אֶת שְׁלֵף וְאַתָּה נוֹתֵן לִי דָמֵי שְׁלִי, חֵיב **[טו]** לְתַן לוֹ. שְׁטַף נִהָר חֲמֹרוֹ וְחֲמֹר חֲבָרוֹ, שְׁלוֹ יָפָה מָנָה וְשֶׁל חֲבָרוֹ מֵאַתָּים **[טז]**, הַנִּיחַ זֶה אֶת שְׁלוֹ וְהֵצִיל אֶת שֶׁל חֲבָרוֹ, אֵין לוֹ אֶלָּא שְׂכָרוֹ. וְאִם אָמַר לוֹ **[יז]**, אָנִי אֲצִיל אֶת שְׁלֵף וְאַתָּה נוֹתֵן לִי אֶת שְׁלִי, חֵיב לְתַן לוֹ:

פרק י - משנה ה

הַגּוֹזֵל שְׂדֵה מַחְבָּרוֹ וְנִטְלוּהוּ מִסִּיקוֹן, אִם מִכַּת מְדִינָה הִיא, אֹמֵר לוֹ הָרִי שְׁלֵף לְפָנֶיךָ, וְאִם מִחֲמַת הַגּוֹזֵל **[יח]**, חֵיב לְהַעֲמִיד לוֹ שְׂדֵה אַחֲרָת. שְׁטַפָּה נִהָר **[יט]**, אֹמֵר לוֹ, הָרִי שְׁלֵף לְפָנֶיךָ **[כ]**:

פרק י - משנה ו

הגוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ, או שְׁלוֹה הַיָּמֶנִי, או שֶׁהִפְקִיד לוֹ. בֵּי־שׁוֹב, לֹא יִחְזִיר לוֹ בַּמִּדְבָּר {כא}. עַל מִנַּת לָצֵאת בַּמִּדְבָּר, יִחְזִיר לוֹ בַּמִּדְבָּר:

פרק י - משנה ז

הַאֹמֵר לְחֲבֵרוֹ, גְּזֵלְתִּיךָ, הַלְוִיתָנִי, הַפְּקֹדֶת אֶצְלִי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִם הִחְזַרְתִּי לָךְ אִם לֹא הִחְזַרְתִּי לָךְ, חַיִּב לְשֵׁלֶם. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ, אֵינִי יוֹדֵעַ אִם גְּזֵלְתִּיךָ, אִם הַלְוִיתָנִי, אִם הַפְּקֹדֶת אֶצְלִי, פְּטוּר {כג} מִלְשֵׁלֶם:

פרק י - משנה ח

הַגּוֹנֵב טָלָה מִן הַעֵדֶר וְהַחֲזִירוֹ, וּמֵת אוֹ נִגְנַב {כד}, חַיִּב בְּאַחֲרָיוֹתָיו. לֹא יִדְעוּ בְעָלִים לֹא בְּגִנְבָתוֹ וְלֹא בְּחֲזִירָתוֹ, וּמִנּוֹ אֶת הַצֵּאֵן וְשִׁלְמָה הִיא, פְּטוּר:

פרק י - משנה ט

אֵין לֹוֶקְחִים מִן הָרוּעִים צֶמֶר וְחֶלֶב וּגְדִיִּים, וְלֹא מִשׁוּמְרֵי פְרוֹת עֵצִים {כו} וּפְרוֹת. אֲבָל לֹוֶקְחִין מִן הַנְּשִׂים פְּלִי צֶמֶר בִּיהוּדָה, וְכָלִי פֶשֶׁתָן בְּגִלְלִל, וְעֵגְלִים בְּשָׂרוֹן. וְכֵלָן שֶׁאָמְרוּ לְהִטְמִין, אָסוּר {כח}. וְלֹוֶקְחִין בְּיָצִים וְתַרְנֻגּוּלִים מִכָּל מְקוֹם {כט}:

פרק י - משנה י

מוֹכִין שֶׁהַכּוֹבֵס מוֹצִיא, הָרִי אֵלוֹ שְׁלוֹ. וְשֶׁהַסּוֹרֵק מוֹצִיא, הָרִי אֵלוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. הַכּוֹבֵס נוֹטֵל שְׁלֶשֶׁה חוּטִין וְהוֹ שְׁלוֹ. יֵתֵר מִכּוֹן, הָרִי אֵלוֹ שֶׁל בַּעַל

הַבַּיִת {לא}. אִם הָיָה הַשְּׁחֹרֶת עַל גְּבִי הַלֶּבֶן, נוֹטֵל אֶת הַכֹּל וְהוֹן שָׁלוֹ. הַחֲזִיט
שָׁשִׁיר מִן הַחוּט כְּדִי לְתַפֵּר בּוֹ, וּמִטְלִית שֶׁהִיא שְׁלֵשׁ עַל שְׁלֵשׁ, הָרִי אֱלוֹ שֶׁל
בַּעַל הַבַּיִת. מָה שֶׁהִתְרַשׁ מוֹצִיא בְּמַעֲצָד, הָרִי אֱלוֹ שָׁלוֹ, וּבִכְשִׁיל, שֶׁל בַּעַל
הַבַּיִת. וְאִם הָיָה עוֹשֶׂה אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת, אֵף הַנְּסֻרָת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת: